

Schriftelijke vragen

ex Artikel 36 Reglement van Orde gemeenteraad Wassenaar

Datum: 2 april 2024

Datum verzending

2 april 2024

Nummer vraag: 307

Ons zaaknummer: Z/24/085014

Portefeuillehouder

Burg. de Lange

Bijlage

-

Onderwerp

307 Beantwoording schriftelijke vragen (ex. art. 36 RvO) inzake tijdljn opvang asielzoekers op Duinrell

Geachte Raad,

Door raadslid Henri Hendrickx zijn namens HartvoorWassenaar op 14 maart 2024 vragen gesteld met betrekking tot de tijdljn opvang van asielzoekers op Duinrell. De beantwoording van deze vragen treft u hieronder aan.

HartvoorWassenaar ontvangt graag een tijdslijn aan de hand waarvan de historie en relevante ontwikkelingen van het ontstaan van het AZC in Wassenaar zichtbaar is. Vanaf het eerste contact dat leidde tot de huidige status. Op de tijdslijn staan de (alle) relevante gebeurtenissen en informatie, onder andere:

- Aantallen bewoners op relevante peildata
- Herkomst bewoners gedurende relevante periodes
- Open/gesloten stelling
- Overeenkomsten, wijzigingen van overeenkomsten
- Meldingen politie

Aantallen bewoners

Op de opvang op Duinrell verblijven vanaf de periode 2007 tot en met het heden tussen de 200 en 1000 asielzoekers. In de tijdljn hieronder wordt per periode stilgestaan bij deze aantallen.

Herkomst bewoners gedurende relevante periodes

Sinds het begin van de opvang in Wassenaar is Syrië het land waar de meeste asielzoekers vandaan komen. Ook zijn er bewoners die uit Afghanistan, Eritrea, Iran, Turkije, Jemen, Somalië en Irak komen. De volwassen niet-kwetsbare asielzoekers uit spoor 2 ('veiligelanders') worden niet meer opgevangen op Duinrell. Dit is onverkort van toepassing op de reguliere opvang die vanaf 28 maart 2024 van start is gegaan.

Open/gesloten stelling

De bewoners die op de opvang van Duinrell verblijven kunnen zich vrij bewegen. Bij het betreden op de locatie legitimeert de bewoner zich met zijn of haar Centraal Orgaan opvang asielzoekers (hierna: COA)-pas. Bezoekers moeten zich melden bij de receptie. Verder hebben alleenstaande minderjarige vreemdelingen (hierna: AMV'ers) de verplichting zich tweemaal per dag te melden (ochtend & avond). De overige bewoners moeten zich eenmaal per week melden.

Overeenkomsten, wijzigingen van overeenkomsten

De overeenkomsten zijn tot stand gekomen op basis van modelovereenkomsten van de VNG. Het COA heeft deze modelovereenkomsten samen met de VNG opgesteld en deze vormen de basis van de afgesloten overeenkomsten over de jaren heen. In de tijdlijn hieronder wordt verder ingegaan op de tot stand gekomen bestuursovereenkomsten.

Meldingen politie

De meldingen die bij de politie zijn binnengekomen worden hieronder chronologisch in de opgestelde tijdlijn beschreven.

Tijdlijn opvang van asielzoekers Duinrell

Periode 2007 – 2013

In deze periode heeft het COA meerdere keren asielzoekers opgevangen in een tijdelijke opvang op een apart gedeelte van landgoed Duinrell met een eigen in- en uitgang (raadsinformatiebrief 115591, 7 oktober 2014).

Periode november 2014 – maart 2015

Het COA vraagt de gemeente Wassenaar en Duinrell om medewerking te verlenen bij het tijdelijk huisvesten van maximaal 650 asielzoekers in de winterperiode november 2014 tot en met maart 2015. Gebaseerd op goede ervaringen in het verleden met het huisvesten van asielzoekers en de samenwerking met het COA, hebben de gemeente Wassenaar en Duinrell besloten om hun medewerking aan het verzoek van het COA te verlenen (raadsinformatiebrief 115591, 7 oktober 2014).

Periode 2015 – 2019

Het COA heeft in deze periode in de winters asielzoekers opgevangen in een tijdelijke opvang op een apart gedeelte van het landgoed Duinrell met een eigen in- en uitgang.

Periode september 2019 – maart 2020

Het COA vraagt de gemeente Wassenaar en Duinrell om medewerking te verlenen voor de opvang van asielzoekers op Duinrell gedurende de periode van 30 september 2019 tot en met 30 maart 2020. In de periode 30 september tot 3 november 2019 zal dit gaan om maximaal 220 bewoners en aansluitend voor de periode 4 november 2019 tot en met 30 maart 2020 kan dit aantal oplopen tot maximaal 930 bewoners. Zij zijn geleidelijk in Duinrell gehuisvest. Het COA spant zich in voor een evenwichtige samenstelling van de bewoners voor wat betreft herkomst, geslacht, leeftijd en gezinssituatie. De samenstelling is een afspiegeling van de instroom van asielzoekers in Nederland.

Er woonden mensen met 45 verschillende nationaliteiten, mannen, vrouwen, stellen en enkele gezinnen. Van de top 5 kwam ongeveer 50 % uit Syrië, 9 % uit Iran, 7 % uit Turkije, 4,5 % uit Jemen en 3 % uit Eritrea. Ongeveer 79% was man en dus 21% vrouw. Er waren geen kinderen in de basisschoolleeftijd, ongeveer 15 0-4 jarigen en 20 13-18 jarigen (raadsinformatiebrief 035370, 13 september 2019).

De eerste melding t.a.v. politieregistraties gaat over de periode 2019-2020. Politieregistraties gebeuren in samenwerking met de beveiliging van Duinrell. Deze worden gemeten als er contact met de politie is geweest. Dit betekent niet automatisch dat er ook daadwerkelijk sprake is van een strafbaar feit. Het betreft 27 registraties o.a. over ruzie/twist tussen bewoners, bedreiging, vermissing van goederen of melding van personen met verward gedrag.

Periode maart 2020 – juni 2020

Het COA vraagt de gemeente medewerking voor de verlenging van de tijdelijke opvang van asielzoekers op Duinrell voor de periode van circa drie maanden. Door het uitbreken van de coronacrisis worden door de landelijke overheid beperkingen opgelegd op de doorstroom van asielzoekers. Op dat moment verblijven er 366 asielzoekers op Duinrell. De asielzoekers slapen in kleine eenheden en kunnen dus in kleine groepen bij elkaar zijn wat het besmettingsgevaar voor het coronacrisis verkleint.

De bezetting in week 3 bedroeg 855 bewoners, hiervan zijn 56 nog in de Prepolfase (zij zijn in afwachting van de start van de IND-procedure) en 799 in de AZC-fase, dat wil zeggen óf zij hebben reeds een vergunning (498) óf er is een verlengd onderzoek. Het merendeel (>50%) van de bewoners is van Syrische afkomst. Gevolgd door Turkije (4%), Irak (4%), Iran (4%) en Jemen.

85% van de groep bestaat uit mannen. Verder zijn er alleenreizende vrouwen en enkele gezinnen. (raadsinformatiebrief 181538, 19 maart 2020).

In deze periode zijn 67 politieregistraties geregistreerd. Het betreft hier ruzie/twist, bedreiging, vermissing van goederen of melding van verwarde personen. Dit is een stijging per maand die te verklaren is door vier factoren. Ten eerste blijven bewoners nu langer op het terrein dan het geval was bij de winteropvang. Ten tweede zijn er door de coronamaatregelen weinig activiteiten en dagbesteding mogelijk. Ten derde is de wachttijd opgelopen van de behandeling van aanvragen door de IND. De vierde verklaring is dat als er een verblijfsvergunning wordt toegekend, er door de woningcrisis een lange wachttijd is voor een woning. Daarnaast hebben het COA en de gemeente duidelijke afspraken gemaakt zodat vanaf het moment dat het conform de coronamaatregelen kan, de dagbesteding weer start kan worden.

Periode mei 2020 – maart 2021

Het COA vraagt de gemeente medewerking voor de verlenging van de tijdelijke opvang van asielzoekers op Duinrell voor de zomerperiode 2020. Naast de zomeroverbrugging is ook het verzoek om winteropvang 2020-2021 daarop aan te laten sluiten. Van 1 juli 2020 tot 15 maart 2021 geldt een maximaal aantal bewoners van 650. Indien nodig kan er een ophoging zijn tot 930 bewoners in de periode 1 november 2020 tot 15 maart 2021. De gemeente spreekt aanvullende voorwaarden af over toezicht en veiligheid met het COA en Duinrell (raadsinformatiebrief 187642, 18 mei 2020).

Periode februari 2021 – maart 2022

Het COA vraagt de gemeente medewerking voor de verlenging van de tijdelijke opvang van asielzoekers op Duinrell voor de lente van 2021. Naast de verlenging is er ook een verzoek voor de winteropvang 2021-2022. De gemeente heeft extra voorwaarden gesteld over toezicht, veiligheid, de hoeveelheid en een zomerstop voor de opvang van 15 juni 2021 tot 12 september 2021. Van 15 maart tot en met 14 juni 2021 is er plaats tussen de 200 en maximaal 650 personen. Op 13 september 2021 start de opvang van Duinrell weer met geleidelijke opbouw tot 650 bewoners. In de winteropvang is plaats voor maximaal 930 bewoners (raadsinformatiebrief 016, 29 februari 2021).

Het merendeel van de bewoners is van Syrische afkomst. Gevolgd door Turkije, Iran, Jemen, Nigeria, Afghanistan, Gambia, Pakistan en Ethiopië. 85% van de groep bestaat uit mannen. Verder zijn er alleenreizende vrouwen en enkele gezinnen. Er zijn 3 kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar en ongeveer 12 kinderen (12-18 jaar) die de Internationale Schakelklas (Voortgezet Onderwijs) hebben gevolgd in Leiden. Er stromen ook mensen uit. Deze hebben een verblijfsvergunning gekregen en zijn gekoppeld aan een gemeente middels de taakstelling. In het afgelopen half jaar

zijn ongeveer 241 mensen uitgestroomd. Corona en de woningnood brachten beperkingen met zich mee ten aanzien van deze uitstroom.

In 2021 is er een aantal incidenten geweest. Enkele daarvan waren op het terrein van COA, daar ging het om diefstal en bedreigingen. Daarnaast zijn er ook incidenten buiten het terrein geweest. Het gaat hierbij om delicten als diefstal uit auto's en winkeldiefstal. Bij alle delicten zijn de verdachten direct door de politie opgepakt en zijn niet meer op Duinrell teruggekeerd. Daarnaast heeft Duinrell camera's geplaatst bij de ingang van het COA-terrein. Iedereen die het terrein betreedt en verlaat wordt op camera vastgelegd en moet zich bij binnenkomst legitimeren.

In deze periode hebben de beveiliging van het terrein, politie, COA en gemeente nauw met elkaar samengewerkt en zijn er afspraken gemaakt. Zo werden er geen 'veiligelanders' meer geplaatst, hebben de gemeenten en politie stopgesprekken gevoerd met overlastgevers, zijn er gebiedsverboden opgelegd door de gemeente, parkverboden door Duinrell. Verder zijn ketenmariniers van het ministerie van Justitie en Veiligheid (hierna: JenV) ingeschakeld om te helpen met het implementeren van de Toolbox die het ministerie JenV heeft samengesteld voor de aanpak van overlastgevende asielzoekers.

Periode september 2022 – maart 2023

Het COA vraagt de gemeente medewerking voor de opvang van asielzoekers op Duinrell voor de winterperiode 2022-2023. In deze periode is er maximaal plaats voor 930 personen. Er worden nadere afspraken gemaakt over toezicht, veiligheid, dagbesteding en de samenwerking tussen Duinrell, het COA en de politie (raadsinformatiebrief 084, 7 september 2022).

In deze periode zijn er 74 politiemeldingen geregistreerd waarbij het adres van de COA-opvang betrokken is. Dit betreft geregistreerde incidenten zoals agressie, vermissing of onwelwording. Door de opgedane ervaring loopt de samenwerking met de politie, de beveiliging van Duinrell, het COA en de gemeente, goed. De samenwerkende partijen blijven alert op verbeterpunten en weten elkaar snel te vinden. Maatregelen worden opgelegd aan bewoners die in overtreding zijn. Bewoners kunnen bijvoorbeeld via een 'time out' tijdelijk worden uitgeplaatst of overgeplaatst.

Bij overtredingen buiten het terrein volgt in sommige gevallen een 'stop-gesprek' met de politie en de gemeente. Daarbij kan een 'burgemeestersbrief' worden overhandigd. Deze brief betreft een laatste waarschuwing. In deze brief wordt verwezen naar het gehouden stopgesprek dat door de politie en gemeente gevoerd is met de COA-bewoner. Verder wordt nogmaals in deze brief aangegeven dat het ongewenste gedrag moet stoppen, als dat niet het geval is dan is het gevolg dat de bewoner niet meer welkom is in de gemeente Wassenaar. Het stellen van heldere regels en strikte handhaving draagt bij aan de leefbaarheid op het terrein en de veiligheid in Wassenaar.

Periode januari 2023 – januari 2024

Het COA vraagt de gemeente medewerking voor de verlenging van de opvang van asielzoekers op Duinrell voor de zomerperiode in 2023. Er speelt een landelijk tekort aan opvangplekken. Naast de zomeroverbrugging is ook het verzoek van het COA om de winteropvang 2023–2024 daarop aan te laten sluiten. De gemeente Wassenaar, het COA en Duinrell hebben al vanaf 2007 goed samengewerkt als het gaat om tijdelijke winteropvang van asielzoekers op landgoed Duinrell (raadsinformatiebrief 002, 20 januari 2023).

Over 2023 zijn 153 incidentregistraties opgemaakt (zie ook raadsinformatiebrief 011, 6 februari 2024) deze incidenten betroffen overtreden huisregels, agressie of geweld, suicide-uitingen en overig. Daarnaast zijn er 74 politiemeldingen geregistreerd waarbij het adres van de COA-opvang betrokken is. Dit betrof agressie, vermissing of een onwelwording. Een uitgebreide evaluatie met de jaarlijkse landelijke incidentcijfers van het COA en de politie zal halverwege 2024 gepresenteerd worden, waarbij ook eventuele incidenten buiten het COA-terrein vermeld zullen worden.

Periode maart 2024 – maart 2028

Het COA vraagt de gemeente op 30 mei 2023 medewerking voor de uitbreiding van de periode voor de opvang van asielzoekers op Duinrell van 28 maart 2024 tot en met 12 maart 2028. Dit in verband met het landelijk tekort aan opvangplaatsen bij het COA. Dit komt mede voort aan de stagnatie van de doorstroming van statushouders naar de gemeentes waaraan zij gekoppeld zijn door een tekort aan sociale huurwoningen in Nederland. Daarnaast is er een hoge instroom van asielzoekers naar Nederland. Mede daardoor is nu de “Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen”, ook bekend als de Spreidingswet van kracht, waarbij iedere gemeente een taakstelling krijgt voor asielopvang. De gemeente informeert de gemeenteraad door middel van een raadsinformatiebrief met evaluatie periode 7 november 2022 tot 15 mei 2023 (Bijlage 3 bij informatiebrief 048, juni 2023).

In deze evaluatie zijn aantallen asielzoekers en het aantal incidenten vermeld. Het algemene beeld is dat er goed en constructief is samengewerkt met aandacht voor de gemaakte voorwaarden en afspraken in de afgelopen maanden. Speciale aandacht gaat uit naar de samenwerking tussen de politie, COA, gemeente en Duinrell om overlast te voorkomen. Er is periodiek overleg en de samenwerking wordt waar nodig doorontwikkeld. Daarnaast wordt een bestuursovereenkomst afgesloten waarin verdere afspraken tussen de gemeente en het COA zijn vastgelegd (Bijlage 2 bij informatiebrief 048, juni 2023). Door middel van het sluiten van een bestuursovereenkomst met het COA heeft het college de volgende aanvullende voorwaarden aan de reguliere opvang kunnen stellen:

1. In de opvanglocatie worden geen volwassen niet-kwetsbare asielzoekers uit spoor 2 (veiligelanders) opgevangen. Dit is een voorwaarde voor het plaatsen van Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV'ers), van wie er momenteel 45 op Duinrell verblijven. Dit betekent dat er uitsluitend kansrijke asielzoekers die in afwachting zijn van het indienen van hun asielaanvraag en statushouders die inmiddels hun verblijfsvergunning hebben gekregen en in afwachting zijn van hun woning in de gemeente waaraan ze zijn toegewezen, worden geplaatst. Ook Duinrell heeft deze voorwaarde gesteld;
2. Er moet een goede dagbesteding geboden worden aan de asielzoekers. Los van zijn eigen activiteiten doet het COA dit veelal ook in samenwerking met lokale vrijwilligers. Het COA is heel blij met het enthousiaste vrijwilligersaanbod in de gemeente Wassenaar. De gemeente ondersteunt de vrijwilligersinitiatieven;
3. Gedurende de looptijd van de Bestuursovereenkomst streeft het COA er naar zo min mogelijk verhuisbewegingen te laten plaatsvinden, tenzij deze echt nodig zijn voor het te volgen IND-(asiel)proces;
4. Om overlast tegen te gaan moeten maatregelen worden genomen zoals het niet plaatsen van asielzoekers die reeds in aanraking zijn geweest met de politie. Er zullen alleen kansrijke asielzoekers geplaatst worden;
5. Inschrijvingen in de BRP geschiedt via het COA door gebruik te maken van de BRP-straat elders;
6. Door te anticiperen op de komst van de spreidingswet en de taakstelling voor het realiseren van opvangplekken die daaruit voortkomt, kan de gemeente nog sturen en 3 voorwaarden (samen met Duinrell) stellen. De taakstelling betreft 158 opvangplekken. Echter, doordat Duinrell en COA de opvang samen verzorgen, zal deze taak niet bij de gemeente terecht komen. Wanneer dit niet het geval zou zijn is de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van een opvanglocatie elders in het dorp, beveiliging en onderhoud. Tevens kunnen er dan door de gemeente geen eisen gesteld worden aan de groep die opgevangen zal worden.

Op 6 februari 2024 wordt een evaluatie gepresenteerd aan de gemeenteraad met actuele informatie over de spreidingswet. In deze raadsinformatiebrief wordt stilgestaan bij de veiligheid, bezetting, vrijwilligersactiviteiten, incidenten en de spreidingswet (raadsinformatiebrief 011, 6 februari 2024).

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
Burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.